

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An pro Altari privilegatio numerus sacerdotum expressus in diplomate sit de necessitate? Et explanatur, quid sit dicendum de hospitibus sacerdotibus Regularibus quoad praedictu[m] numerum? Et an ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

vt pro Defunctis dicantur Missæ in honorem eorum
Sanctorum, quos in vita in suos patronos elegerant,
& quibus magis erant addicti: quia in compensatio-
nem deuotionis illius præhabita, maiori ex animo
Sancti illi suis precibus liberationem illarum anima-
rum procurabunt. Ex d'ctis collige, Sacerdotem cele-
brantem pro Defuncto recipere ex Sacrificio maio-
rum fructum, quam cum pro viuo celebrat: quia cele-
brans pro viuo, fructum gratiarum præuenientium
satisfactionis, & impetrationis illi applicat: celebrans
vero pro Defuncto solum fructum satisfactionis illi
applicat, proindeque omnis alius fructus Sacrificij
remaneat ipsius Sacerdotis, quem potest non solum si-
bi sed & alteri viteriori intentione applicare. Et hæc
sententia docet Rubens de fructu, & applicatione Sacri-
ficij Missæ, lib. 3. diff. 4. n. 3.

Sed non desinat hic apponere verba docti viri
Hicronymi Garcia in Sum. mor. tract. 3. diff. 11. dub. 4.
ubi sic ait: [La dificultad solo está en los dias,
que no son dobles, ni Dominicas, si tendrá obliga-
ción el Capellan de dezir Missa votiuua, de Requiem,
porque la institucion dize, que sean votiuuas, de Re-
quiem, lo mismo es, quando vna persona deuota me-
de vn real, de la limosna competente, para que le diga
Missa votiuua, de Requiem, y yo recibo la limosna sin
nada de obligarme, sino solo acceptarla, y dezir la
Missa que padiere, de deuere: Angelo, Aragon, Nauar-
ra, Azor, Perez, Rodriguez, Henriquez, y otros que
relatan, y segun Carrillo, dizen que si, y se inclinan
a esto Nauarro in Sum. cap. 25. n. 134. porque han de
cumplir lo que prometen, de por lo menos acceptan, y
pues pueden hazerlo licitamente, que deuen hazerlo,
y que no cumplen de otra manera: lo vno, porque la
voluntad del testador, no se ha de mudar sin causa: y
lo otro, porque ya la Iglesia tiene ordenadas estas
Missas para los Difuntos, y ceteris paribus les son mas
uiles. Pero lo contrario, de que con la Missa del dia
cumpla el Capellan, y otro qualquier Sacerdote, que
no pretendio obligarse a ello, ni lo juró: aora simple,
de esta, es mucho mas comun, y prouable.] Et, me-
tem citato, adducit plures Doctores: & postea sub-
iungit las razones contrarias respondiendo, que no pro-
mette el Sacerdote dezir Missa de Requiem, con animo
de obligarse a ello, solo por la vrbanidad dize que si,
pero su fin es hazer lo mejor, y lo que le será mas
uile al Difunto, como queda explicado n. 3. y pues lo
es tanto dezir Missa de tempore, como de Requiem,
no haze agrauio al Difunto, y por aqui se ha de re-
gular la voluntad del testador, y esta hemos de creer,
que es su mente, y cito no es mudar, sino mejorar su
voluntad. A lo de la promessa ya queda respondido.
A lo vltimo, de que son las Missas de Requiem mas
uiles, no es cierto: imo potius, lo contrario in propriis
terminis tiene Philippus de la Cruz tract. de Purg. s. 6.
n. 2. donde cita a Syluestro, y por lo menos para nue-
stra non basta que sean tan vtils las de Santos, y
quanto que no se haze agrauio, y por otra parte se
puede vno a las rubricas, muy licito es, y se cumple
licitamente.] Ita Garcia.

RESOL. XI.

de pro Altari Priuilegiato numerus Sacerdotum ex-
pressus in Diplomate sit de necessitate?
Et explanatur, quid sit dicendum de hostiis Sacer-
dotibus Regularibus quoad prædictum numerum?
Et an Prouincialis possit in quouis Conuentu sua Prouin-
cia ad Altari Priuilegiato?
Et docetur, quod si Superior localis a suo Prouinciali
petat Sacerdotes ad complendum numerum pro quiete
sua conscientia, & illi prouisionem non fuerit, adhuc sa-

tisfaciat pro Altari Priuilegiato? Ex part. 9. tract. 1.
Resol. 9.

§. 1. **A**firmatiue ex Rodriguez, respondet Lauror,
de Indulgent. part. 2. cap. 30. num. 115. Idem
docet Zipæus tom. 1. responsorum, lib. 5. tit. de penitenti.
& remiss. resp. 5. num. 2. explicando enim aliqua verba
in Diplomate Altaris Priuilegiati apponi solita, sic
ait: [Conditio priuilegio adscripta, dummodo in ea
Ecclesia quindecim Missæ quotidie celebrantur, non
deficit, si quando contingat, non tot celebrari fortu-
tò, non communitur: quippe hæc accipienda sunt mor-
raliter, vt frequentius accidunt, l. 3. 4. 5. & 6. ff. de leg.
nam alioquin nullibi obtinerent, cum feria 5. Cœnæ
Domini, & Sabatho sancto vnica tantum debeat fieri
Missa, & in Parasceue non fiat consecratio. Verba
hæc: Vt quando cumque Sacerdos eiusdem Ecclesia don-
taxat ad ipsam Altare celebrabit, & c. anima Indulgentiam
consequatur, in proprio sensu accipienda sunt, vt,
quauis Religiosi istius Ordinis hospites subiiciantur
Superiori loci, vt ab eo corrigi, & absolui etiam à
reseruatiss possint; non tamen hanc Indulgentiam
consequi: quia Sacerdotes non sunt istius Ecclesie:
seu ad ibi residendum à superioribus destinati, capa-
ces electionis, & similibus actuum, qui Religiosis
istius Conuentus proprii sunt: frustra alioquin adie-
cta fuisset restrictio.] Ita Zipæus, cui adde Syluium in
resol. mor. tomo 2. verb. Altare Priuilegiatum, 2. ad qua-
stiones 2. 3. & 4.

2. Sed contrariam sententiam tener Bordonus in
consilijs Regularium, tom. 2. resol. 9. num. 8. asserens:
[Quando conceditur Altare priuilegiatum alicui Ec-
clesie, in qua debeant manere, & celebrare tot Sacer-
dotes, an valeat priuilegium, si tot non adint Sacer-
dotes, quot numero exprimuntur in Literis Aposto-
licis, vel si adint, celebrent extra Ecclesiam priuile-
giatam: Respondetur: Quando in Breui exprimitur
Sacerdotum numerus tantum narratiue delumptus
ex supplicatione petentium priuilegium, eo casu ille
numerus non est conditio necessaria ad valorem pri-
uilegij; eum verè non sit conditio, sed potius narra-
tiua ex supplicatione, quæ nec conditionem, neque
ius facit, ex cap. Ex literis 3. de fide instrum. Et regu-
lariter numerus Sacerdotum expressus non est essen-
tialis conditio necessaria ad valorem priuilegij: aliter
sequeretur inconueniens, quòd Ecclesia perderet
huiusmodi priuilegium iam ritè acquisitum, si ab in-
itio non habuisset tot Sacerdotes, quot numero in
Breui exprimuntur, in casu, quo sine culpa, aut negli-
gentia, desinerent ibi esse Sacerdotes iuxta præfixum
numerum. Vel dic, quòd sufficit, ab initio tot de fami-
lia fuisse Sacerdotes pro seruitio Ecclesie, quot ex-
primuntur in Bulla Altaris: quia sufficit, conditionem
semel adimpletam fuisse, licet postea desit, l. Si quis
hæredem, ff. de instrum. & subit. in casu, quo Bulla con-
tineret verè conditionem. Quòd si Superior localis à
suo Prouinciali petat Sacerdotes ad complendum nu-
merum pro quiete suæ conscientie, & illi prouisionem
non fuit, adhuc satisfaciat pro Altari priuilegiato, quia
conditio, eum non stat per eum, ad quem pertinet quo-
minùs impleatur, haberi debet perinde ac si impleta
fuisset, de reg. iur. 66. l. iure civili, ff. de condit. & æ-
monstr. In Conuentu nostro Sanctorum Cosimæ, &
Damiani Regij habetur Altare priuilegiatum cum
numero septem Sacerdotum, & prout collegij ex tenore
verborum eius, numerus iste exprimitur tantum
narratiue, attenda petitione facta à Fratribus, & sic
tollitur scrupulus, si ibi non possunt morari septem
Sacerdotes. Demum quando satisfaciunt obligacioni-
bus Altaris, & aliis ordinariis, sine præiudicio priuile-
gij possunt extra celebrare, & finis Papæ priuilegium
indulgentis exprimendo tot Sacerdotes, in eo consistit,

Sup. hoc in
tom. 2. tr. 1.
Ref. 73. à
princ. & ibi
in tr. 2. Ref.
46. §. pen. in
eius princ. &
in sim. penul-
timis.

ANAE
nna
IVV
III

vs satisfiat occurrentibus obligationibus: quod si sequatur effectus huius satisfactionis per pauciores Sacerdotes, nihil detrahitur de privilegio, si Sacerdotes extra celebrent.] Hucusque Bordonus.

3. Quod autem asserit Zipæus, non esse connumerandis inter Sacerdotes eiusdem Ecclesie, illos, qui non sunt à Superioribus assignati, tanquam de familia; durum aliquibus videtur; quia dum sunt in aliis Conuentibus, ubi non solent residere, ibidem dicuntur esse de familia, & gaudet omnibus privilegiis quæ habent alii Religiosi ibidem perseverantes de familia: tum, quia numerus præfixus in literis Pontificiis Sacerdotum non excludit alios Sacerdotes superuenientes; sed exprimitur, vt commode satisfieri possit obligationibus contractis, ne defraudatio offerentes, & Defuncti suffragiis priuentur. Et certum est apud dictum Bordonum *tom. 1. resol. 25. quæst. 1. n. 2.* Prouincialem posse in quouis Conuentu suæ Prouinciæ vti Altari Priuilegiato, licet non sit actu de familia in eo Conuentu, ubi Pontifex requiritur pro Altari priuilegiato tot Sacerdotes ibi de familia, vt aiunt, moram trahentes: quia Prouincialis habet domicilium in quouis Conuentu suæ Prouinciæ, saltem porectare, & habitu, licet actu, & signatè in certo sibi commodiori ex Prouincia ordinariè moram trahat, neque id est de iure inconueniens, cum quis in pluribus locis possit habere domicilium. Sed sententiam Zipæi docet etiam Syluius *ubi supra*. Sed ego puto, quod loquuntur in ordine ad consequendam Indulgentiam concessam celebrantibus, secundum verba Diplomatibus; non autem in ordine ad valorem Altaris priuilegiati pro Missa, & animabus Defunctorum.

RESOL. XII.

De clausula negatiua similis privilegij apponi solita in Breuibus Altaris Priuilegiati.
Et an Indulgentia sit late, vel stricte interpretanda? Ex p. 9. tr. 2. Resol. 10.

§. 1. **D**E illa loquens Zipæus *tom. 2. l. 5. tit. de penitentibus, & remiss. resp. 5. num. 4.* sic ait: [Hæc autem verba, simili ad præiens privilegio minimè decorata, an subrepticam faciant gratiam, cum nondum finitum esset septennium, ad quod iam antè simile privilegium erat concessum, satis dubia videntur: quamuis enim significatum dicatur, quando aliud privilegium esset, datum, & intelligi ex eo possit nondum esse finitum; solent tamen frequenter formularij sollicitatores libellos ad se missos mutare, secundum verba privilegij inferi solita: & quamuis etiam dici possit, Ecclesiam non habere privilegium pro eo tempore, quo petebatur, non tamen sensus ille obuius est, nec solent eum intellectum illa verba communitè generare, secundum quem intelligenda videntur, *argum. cap. 7. §. de sponsal. Eoque magis est dubius, quod et si quidam Indulgentias existiment, vt fauores, ampliandas; tamen alij, vt Nauatrus de penit. & remiss. conf. 38. censent stricte esse interpretandas, argum. c. 1. §. de priuileg. post Gloss. quam dicit receptam, & rursus conf. 35. num. 3. quippe tanquam dispensationes, eoque stricte accipiendas: ideoque securum non videretur eas sine alio Pontificis beneplacito publicare.] Ita Zipæus.*

2. Sed aliquibus viris doctis hæc nimis scrupulosè videntur dicta. Et quidem ego ad hæc opinioni asserenti, Indulgentias esse late interpretandas: & ita tenet ex Suarez, Bonacina, & Nugno, doctus Pater Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tr. 1. Appendicis singul. §. num. 4.* quod probatur: quia Indulgentia est res fauorabilis: ergo probatur antecedens: quia est beneficium Principis: sed beneficium Principis

Sup. hoc inf.
in tr. 3. lege
doctr. Ref.
16. & §§. eius
anno.

amplissimè est interpretandum, quando fit sine iudicio tertij, vt habetur *in leg. vltima. ff. de Coniurationibus Principum*: ergo Secundò probatur quia sine dubio Indulgentia est res fauorabilis; quod, licet opus misericordie. Nec obstat dicere, quod, licet Indulgentia videatur fauor respectu eius, cui conceditur: tamen, simpliciter loquendo, est res odiosa, atque aded restringenda. Quod probatur ex vfu Ecclesie: quia hac ratione in cap. *Cum ex eo de penitentibus, & remiss.* facta est magna restrictio in Indulgentiarum concessione. Et redditur ratio quia per nimias Indulgentias satisfactio penitentialis eneruatur: ergo computanda est Indulgentia inter res odiosas. Secundo probatur: quia dispensatio in Iure communi est odiosa: sed Indulgentia est quedam dispensatio in Iure diuino: ergo est odiosa. Non, inquam, hæc obstat: nam ad primum responderetur, in his rebus attendendum esse ad homines particulares, respectu quorum sine dubio Indulgentia magis est fauorabilis. Et similiter responderetur ad secundum, quod quando dispensatio in Iure communi ordinatur ad bonum particularium, etiam est fauorabilis.

RESOL. XIII.

De alia clausula septennij in Breuibus Altaris Priuilegiati, qua pacto sit intelligenda? Ex part. tract. 1. Resol. 11.

§. 1. **P**reæfatus Zipæus *ubi supra, tom. 2. disceptionum de Iure Canonico, lib. 5. tit. de penit. & remiss. resp. 5. num. 6.* sic asserit: [Iterum hæc verba: *Presentibus ad septennium tantum duraturis*, quamuis publicari non possint sine Ordinarij licentia, iuxta Concil. Trid. *sess. 21. c. 9.* & sic computandum videtur possit septennium à die publicationis, cum aliis obeneri non possit Indulgentia per septennium præteritum in remotis partibus; quod tamen velle videtur concedens: nihilominus securum illud non videtur per rationem *c. 7. §. de spons.* nam mens Pontificis expressa est, ne valeant ultra septennium; vt totum illud expleant, expressa non est: vt neque, ne qua fiat interruptio inter primi, & secundi septennij privilegium, incongruum non animaduerti interruptionem, ubi voluntas est, ne sit perpetua, sed tantum septennalis.] Ita ille. Sed ego non ad hæc sententiam Zipæi, quam etiam refellit Syluius *in ver. resol. tom. 2. verb. Altaris Priuilegiatum, in respon. ad 1.* nam praxis Romane Curie semper apponit clausulam: *Simili ad presentibus privilegio, vt accepimus, minimè decoratum.* Et tunc expectandum semper foret, donec tempus in priuilegio Breui expressum exierat, & multa deinde, septimana, vel etiam menses laborerentur, donec nonnum Breue esset impetratum, & in partes remotas Episcopi loci oblatum.

2. Sed pro explicatione supradictæ clausule non deferam etiam hæc apponere sententiam Patris Quintanadueñas, qui explanans similem clausulam appositam in quodam Iubileo quadraginta horarum, concessio ab Urbano VIII. *in Theol. mor. tr. 2. Appendicis, dub. 3. num. 3.* ubi putat Pontificem in illis verbis: *Presentibus ad septennium valituris*: non determinare hos potius, vel illos annos futuros, & mediatè, vel immediatè sequentes concessionem, vel publicationem: cum non dicat: *Presentibus ad septennium subsequens valituris*. *Presentibus* sed tantum, *ad septennium valituris*. Et sensus est, hoc Iubileum, seu huius Iubilei concessionem per septem annos duraturam esse: ac si dicat: *Concedo, vt septem annis hæc Indulgentiam plenariam septies lucrentur fideles in singulis annis.* Sicut, si Rex absolutè alicui concederet, vt per septem